

ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра підприємництва, обліку та фінансів

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

 Наталя КИРИЧЕНКО

«29» серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 36 ФІНАНСИ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

(назва навчальної дисципліни)

освітній рівень бакалавр

(бакалавр, магістр)

спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація

(освітньо-професійна програма) «Фінанси, банківська справа та страхування»

факультет економічний

(назва факультету)

2025 – 2026 навчальний рік

Робоча програма дисципліни «Фінанси зарубіжних країн»
(назва навчальної дисципліни)

Для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, що навчаються за освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа та страхування», спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування.

Розробники:

Тетяна ПОВОД, доцент кафедри підприємництва, обліку та фінансів, к.е.н., доцент

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри
підприємництва, обліку та фінансів

Протокол від «29» серпня 2025 року № 1

Завідувач кафедри

Алла КАРНАУШЕНКО

«29» серпня 2025 року

Схвалено методичною комісією економічного факультету

Протокол від «29» серпня 2025 року № 1

Затверджено на Вченій раді економічного факультету

Протокол від «29» серпня 2025 року № 1

1. Опис навчальної дисципліни «Фінанси зарубіжних країн»

Найменування Показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3,0	Галузь знань <u>07 «Управління та адміністрування»</u> (шифр і назва)	Обов'язкова (ОК 36)	
Змістових частин – 2	Спеціальності: <u>072 Фінанси, банківська справа та страхування</u> <u>ОПП</u> <u>«Фінанси, банківська справа та страхування»</u>	Рік підготовки:	
Індивідуальне науково- дослідне завдання: <u>реферат, комплексне завдання на аналітичне дослідження проблеми</u> (назва)		4-й	-
Загальна кількість годин – 90	Освітній рівень: <u>перший</u> (<u>бакалаврський</u>)	Семестр	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 год. самостійної роботи студента – 3 год.		7-й	-
		Лекції	
		22 год.	-
		Практичні, семінарські	
		22 год.	-
		Лабораторні	
		-	-
	Самостійна робота		
	46 год.	-	
	Індивідуальні завдання:		
	-		
	Вид контролю: екзамен		

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 44/46

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Фінанси зарубіжних країн» дозволяє узагальнити та систематизувати накоплений у розвинутих зарубіжних країнах досвід теорії і практики побудови фінансових систем, взаємодії бюджетної та податкової політики, організації міжбюджетних відносин. Детально будуть розглянуті фінансові системи США, Японії, Великої Британії, Німеччини, Франції та інших розвинутих європейських країн.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Фінансові системи зарубіжних країн» є формування знань з фінансових систем зарубіжних країн, ознайомлення з принципами побудови, основними тенденціями становлення і розвитку фінансових систем зарубіжних країн.

Вивчення дисципліни спрямоване на вирішення таких завдань:

– ознайомлення студентів із загальними принципами функціонування фінансів у зарубіжних країнах, а саме: призначенням та структурою фінансової системи у державах з різними моделями економічної системи; чинниками, які визначають тенденції розвитку фінансових відносин в сучасних умовах;

– засвоєння студентами знань про побудову фінансових систем, засади управління державними фінансами, особливості бюджетного процесу, об'ємно-структурні та перерозподільні параметри доходів та видатків бюджетної системи, пріоритети сучасної фінансової політики провідних країн з ринковою економікою та окремих держав, які розвиваються;

– виділення специфіки прояву фінансових явищ та процесів у зарубіжних країнах на макро- та мікрорівнях;

– відображення особливостей становлення та розвитку окремих ланок фінансової системи у провідних зарубіжних державах;

– залучення статистичних даних та дослідження тенденцій їх зміни;

– ознайомлення з розвитком західної фінансової науки.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

знати:

принципи організації сучасних фінансових систем; роль і місце національних фінансових систем у системі міжнародних економічних відносин; особливості організації фінансових відносин у різних країнах світу; можливі напрямки удосконалення організації фінансів у різних країнах; особливості внутрішньої економічної політики зарубіжних країн;

вміти:

визначати місце і роль національних фінансових систем у сфері міжнародних економічних відносин; об'єктивно оцінювати економічні процеси, що відбуваються у світі; аналізувати основні проблеми розвитку окремих національних фінансових ринків; орієнтуватися в особливостях національних фінансових систем зарубіжних країн; аналізувати основні напрями

глобалізаційних фінансових процесів і спрямованість світових фінансових потоків;

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

Загальні компетентності:

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Фахові компетентності:

СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

Програмні результати навчання:

ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістова частина 1. Організація і управління фінансами в зарубіжних країнах

Тема 1. Поняття, класифікація та склад фінансових систем.

Поняття та підходи до визначення фінансової системи. Структурна будова та класифікація фінансових систем зарубіжних країн. Загальна характеристика окремих ланок фінансової системи. Взаємозалежність фінансових систем різних країн, глобалізм у світовій економіці.

Тема 2. Організаційні засади бюджетного устрою в зарубіжних країнах.

Управління фінансами в зарубіжних країнах. Бюджетні системи в зарубіжних країнах, бюджетна класифікація. Структура доходів та витрат державного бюджету. Бюджетний процес і бюджетний рік у зарубіжних країнах. Організація казначейської системи виконання бюджету. Управління фінансами в зарубіжних країнах. Бюджетні системи в зарубіжних країнах, бюджетна класифікація. Структура доходів та витрат державного бюджету. Бюджетний процес і бюджетний рік у зарубіжних країнах. Організація казначейської системи виконання бюджету.

Тема 3. Місцеві бюджети та міжбюджетні відносини в зарубіжних країнах.

Види бюджетних систем. Функції місцевих бюджетів. Система місцевих бюджетів. Поточний бюджет і бюджет розвитку. Доходи і видатки бюджетів. Дефіцит місцевих бюджетів. Поняття бюджетних трансфертів та їхнє правове регулювання.

Тема 4. Податкові системи зарубіжних країн

Особливості розвитку податкової політики країн світу, відмінність податкових систем. Особливості побудови податкових систем у різних країнах світу. Платники податків та порівняння основних показників податкових систем зарубіжних країн.

Змістова частина 2. Фінансові системи зарубіжних країн

Тема 5. Фінансова система Сполучених Штатів Америки

Основні аспекти фінансової системи Сполучених Штатів Америки. Ланки фінансової системи США. Склад фінансової системи США. Федеральний бюджет, його витрати і доходи. Бюджети штатів і місцевих органів США. Спеціальні фонди США. Бюджетний процес і фінансовий та контроль у США. бюджетний процес у США до 1976 р. бюджетний процес у США з 1976 р. Державний борг і бюджетний дефіцит в США.

Тема 6. Фінансова система Японії

Суть корпоративної ринкової економіки Японії. Джерела стрімкого економічного зростання. Фінанси великих приватних корпорацій і державних підприємств. Бюджетний устрій і бюджетна система - Японії. Державний бюджет, склад і структура його доходів та витрат. Бюджетний процес і державний фінансовий контроль у Японії.

Тема 7. Фінансова система Великобританії

Структура та особливості фінансової системи Великобританії. Зміни і розвиток фінансової системи Великобританії. Бюджетний устрій і бюджетна система Великобританії. Державний бюджет, склад і структура його доходів та витрат. Бюджетний процес і державний фінансовий контроль у Великобританії.

Тема 8. Фінансова система Німеччини

Фінансовий бюджет як головна ланка фінансової системи. Бюджетний процес і фінансовий контроль. Доходи федерального бюджету. Витрати федерального бюджету. Державний борг і бюджетний дефіцит. Спеціальні урядові фонди. Бюджети земель та громад Німеччини. Державні підприємства.

Тема 9. Фінансова система Франції

Державний бюджет Франції. Податкова система Франції. Кредитно-грошова система. Франції. Специфіка функціонування банківської системи Франції в умовах фінансової нестабільності. Ринок цінних паперів.

Тема 10. Фінансові системи Скандинавських країн

Особливості соціально-економічної моделі розвитку Скандинавських країн. “Шведська модель” економіки. Характеристика бюджетної системи Швеції. Особливості фінансового вирівнювання. Склад і структура державних доходів і видатків у Швеції. Особливості системи соціального забезпечення. Міжбюджетні відносини. Напрямки соціально-економічного розвитку Скандинавських країн на сучасному етапі.

Тема 11. Фінансова система Європейського Союзу

Економічні та історичні передумови створення Європейського Союзу (ЄС). Концепція будівництва загальноєвропейського дому (“План Шумана”). Створення Європейського економічного співтовариства та його основні завдання. Інтеграція країн Західної Європи в кредитно-грошовій і валютній сферах (“План Варнера”). Державний контроль в економіці. Економічні кризи 70–80-х років ХХ ст. Структурна перебудова економіки. Розширення Європейської інтеграції та введення єдиної європейської валюти. Сучасні соціально-економічні показники розвитку ЄС. Характеристика інституціональної структури ЄС. Особливості організації Союзного бюджету. Характеристика доходів і видатків бюджету Європейського Союзу. Спеціальні фонди ЄС і фінансування окремих програм соціально-економічного розвитку. Кредитна діяльність ЄС, склад і структура

союзної заборгованості. Проблеми та перспективи розвитку фінансової системи ЄС на сучасному етапі.

Тема 12. Фінансові системи країн Центральної та Східної Європи

Економіко-географічна характеристика країн Центральної та Східної Європи (Австрія, Бельгія, Ірландія, Голландія, Швейцарія). Структура, модель економіки країн Центральної Європи. Економіко-географічна характеристика країн Східної Європи (Польща, Чехія, Словаччина, Угорщина, Румунія, Болгарія, Сербія, Чорногорія, Хорватія, Словенія, Боснія, Герцеговина, Македонія, Албанія). Післявоєнний соціально-економічний розвиток країн Східної Європи та його етапи. Економічні перетворення в країнах Східної Європи. Макроекономічна стабілізація. Реформи цін. Роздержавлення. Приватизація. Розвиток приватного сектору. Роль держави в економічному секторі. Геополітичні зміни в Східній Європі у 90-х рр. ХХ ст. Структурна побудова фінансових систем країн Центральної та Східної Європи – спільні та відмінні риси становлення і розвитку. Напрямки реформування бюджетних систем постсоціалістичних країн. Порівняльна характеристика складу та структури державних бюджетів Польщі, Болгарії, Угорщини. Особливості функціонування державного сектору економіки. Спільні та відмінні риси проведення приватизації в країнах Центральної та Східної Європи. Проблеми проведення приватизації. Державний кредит: структура і динаміка державного боргу в країнах Центральної та Східної Європи. Адаптація економічної політики країн Центральної та Східної Європи до інтеграційних вимог Європейського Союзу.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових частин і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		Лек.	Практ.	Лаб	інд	Самост.
<i>Змістова частина 1. Організація і управління фінансами в зарубіжних країнах</i>						
Тема 1. Поняття, класифікація та склад фінансових систем	8	2	2	-	-	4
Тема 2. Організаційні засади бюджетного устрою в зарубіжних країнах	8	2	2	-	-	4
Тема 3. Місцеві бюджети та міжбюджетні відносини в зарубіжних країнах	8	2	2	-	-	4
Тема 4. Податкові системи зарубіжних країн	8	2	2	-	-	4

<i>Разом за змістовою частиною 1</i>	32	8	8	-	-	16
<i>Змістова частина 2. Фінансові системи зарубіжних країн</i>						
Тема 5. Фінансова система Сполучених Штатів Америки	8	2	2	-	-	4
Тема 6. Фінансова система Японії	8	2	2	-	-	4
Тема 7. Фінансова система Великобританії	7	2	2	-	-	3
Тема 8. Фінансова система Німеччини	7	2	2	-	-	3
Тема 9. Фінансова система Франції	7	2	1	-	-	4
Тема 10. Фінансові системи Скандинавських країн	7	2	1	-	-	4
Тема 11. Фінансова система Європейського Союзу	7	1	2	-	-	4
Тема 12. Фінансові системи країн Центральної та Східної Європи	7	1	2	-	-	4
<i>Разом за змістовою частиною 2</i>	58	14	14	-	-	30
УСЬОГО ГОДИН	90	22	22	-	-	46

5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Поняття, класифікація та склад фінансових систем	2
2	Тема 2. Організаційні засади бюджетного устрою в зарубіжних країнах	2
3	Тема 3. Місцеві бюджети та міжбюджетні відносини в зарубіжних країнах	2
4	Тема 4. Податкові системи зарубіжних країн	2
5	Тема 5. Фінансова система Сполучених Штатів Америки	2
6	Тема 6. Фінансова система Японії	2
7	Тема 7. Фінансова система Великобританії	2
8	Тема 8. Фінансова система Німеччини	2
9	Тема 9. Фінансова система Франції	2
10	Тема 10. Фінансові системи Скандинавських країн	2
11	Тема 11. Фінансова система Європейського Союзу	1
12	Тема 12. Фінансові системи країн Центральної та Східної Європи	1
Разом		22

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ТА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Тема 1. Поняття, класифікація та склад фінансових систем	2
2	Тема 2. Організаційні засади бюджетного устрою в зарубіжних країнах	2
3	Тема 3. Місцеві бюджети та міжбюджетні відносини в зарубіжних країнах	2
4	Тема 4. Податкові системи зарубіжних країн	2
5	Тема 5. Фінансова система Сполучених Штатів Америки	2
6	Тема 6. Фінансова система Японії	2
7	Тема 7. Фінансова система Великобританії	2
8	Тема 8. Фінансова система Німеччини	2
9	Тема 9. Фінансова система Франції	1
10	Тема 10. Фінансові системи Скандинавських країн	1
11	Тема 11. Фінансова система Європейського Союзу	2
12	Тема 12. Фінансові системи країн Центральної та Східної Європи	2
Разом		22

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	не передбачено навчальним планом	-

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Поняття, класифікація та склад фінансових систем	4
2	Тема 2. Організаційні засади бюджетного устрою в зарубіжних країнах	4
3	Тема 3. Місцеві бюджети та міжбюджетні відносини в зарубіжних	4
4	Тема 4. Податкові системи зарубіжних країн	4
5	Тема 5. Фінансова система Сполучених Штатів Америки	4
6	Тема 6. Фінансова система Японії	4
7	Тема 7. Фінансова система Великобританії	3
8	Тема 8. Фінансова система Німеччини	3
9	Тема 9. Фінансова система Франції	4
10	Тема 10. Фінансові системи Скандинавських країн	4
11	Тема 11. Фінансова система Європейського Союзу	4
12	Тема 12. Фінансові системи країн Центральної та Східної Європи	4
Разом		46

9. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальні робота є однією з форм самостійної роботи здобувачів, яка передбачає створення умов для як найповнішої реалізації творчих можливостей і має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які здобувачі одержують в процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці. У процесі виконання індивідуальної роботи здобувач вищої освіти повинен продемонструвати вміння:

- формулювати мету і завдання роботи;
- обґрунтовувати методи вирішення поставлених завдань;
- розробляти структуру роботи;
- працювати з літературними джерелами;
- виявляти проблеми в рамках досліджуваної теми;
- формулювати результати своєї роботи і давати їм оцінку.

Індивідуальне завдання є обов'язковим для виконання та передбачає написання реферату на одну із запропонованих тем. Разом з тим у здобувач освіти може запропонувати свою тему у відповідності до особистих науково-дослідних інтересів та погодити її з викладачем. Також за бажанням студент може написати декілька рефератів протягом семестру для підвищення загальної оцінки за курс.

Окрім цього замість написання реферату можуть бути зараховано прослуховування курсів і у відповідності до тема навчальної дисципліни на платформах EdEra, Prometheus. Зарахування відбувається за наявності сертифікату про успішне проходження курсу.

Теми презентацій (рефератів, доповідей) з дисципліни «Фінанси зарубіжних країн»

1. Глобалізація сучасних міжнародних відносин та інтеграційні процеси у світовій економіці.
2. Характеристика фінансових систем країн з розвинутою ринковою економікою: поняття, класифікація, структура.
3. Правові й організаційні основи бюджетного устрою в країнах з розвинутою ринковою економікою.
4. Особливості податкових систем країн з розвинутою ринковою економікою.
5. Державна політика в сфері фінансів в країнах з розвинутою ринковою економікою.
6. Механізм функціонування державних видатків в країнах з розвинутою ринковою економікою.
7. Особливості мобілізації державних доходів в країнах з розвинутою ринковою економікою.
8. Особливості організації фінансів підприємств в країнах з розвинутою ринковою економікою.

9. Державна політика в сфері фінансів в країнах з перехідною економікою.
10. Особливості мобілізації доходів і видатків в країнах з перехідною економікою.
11. Загальна характеристика Фінансової системи США.
12. Федеральний бюджет США, його доходи і видатки.
13. Фінанси штатів і місцевих органів влади США.
14. Призначення спеціальних фондів в США.
15. Особливості бюджетного процесу в США.
16. Державний борг і бюджетний дефіцит в США.
17. Характеристика податкової політики США.
18. Особливості фінансово-економічного розвитку Японії в 90-х рр.
19. Характеристика доходів і видатків державного бюджету Японії.
20. Характеристика бюджетного процесу в Японії.
21. Бюджетний дефіцит і державний борг Японії.
22. Фінанси місцевих органів влади Японії.
23. Фінанси приватних корпорацій та державних підприємств. Японська модель корпоративного управління.
24. Характеристика податкової системи Японії.
25. Загальна характеристика фінансової системи Великої Британії.
26. Державний бюджет Великобританії: його доходи і видатки.
27. Характеристика державного боргу і дефіциту бюджету Великої Британії.
28. Фінанси корпорацій і англо-американська модель корпоративного управління.
29. Місце ФРН у світовій економіці та особливості національної економічної моделі.
30. Державний бюджет Німеччини: його доходи і видатки.
31. Бюджетний процес в ФРН.
32. Проблема державного боргу і дефіциту бюджету в Німеччині.
33. Призначення спеціальних урядових фондів Німеччини.
34. Бюджети земель і громад Німеччини. Специфіка фінансового вирівнювання.
35. Фінанси підприємств і німецька модель корпоративного управління.
36. Тенденції і проблеми розвитку фінансової системи Німеччини.
37. Державний устрій, бюджетна система і бюджетний процес Франції.
38. Характеристика доходів та видатків державного бюджету Франції.
39. Роль і значення місцевих фінансів в фінансовій системі Франції.
40. Призначення спеціальних урядових фондів Франції, їх склад.

41. Напрямки фінансової і податкової політики Франції у 80-90 рр. ХХ ст.
42. Специфіка соціально-економічного розвитку й економічна роль держави в Скандинавських країнах.
43. Швеція – поняття “швецька модель”, бюджетний устрій і бюджетна система країни.
44. Державний бюджет Швеції, склад і структура його доходів та витрат. Податковий контроль.
45. Особливості фінансового вирівнювання у Швеції.
46. Етапи економічної інтеграції у Європі. Створення і розвиток ЄС.
47. Інституціональна структура ЄС. Європейський парламент, Рада, Комісія, Суд, Економічний і Соціальний Комітет.
48. Організація, структура і динаміка Союзного бюджету.
49. Принципи організації оподаткування в ЄС, напрями гармонізації податкового законодавства.
50. Особливості проведення ринкових реформ в країнах Східної Європи в другій половині 90-х рр. ХХ ст.
51. Напрямки реформування державних фінансів країн Східної Європи.
52. Фінансовий аспект приватизації у Східній Європі.
53. Державний кредит, структура і динаміка державного боргу у країнах Східної Європи.

10. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення дисципліни успішно використовуються традиційні та інноваційні методи навчання. Добре обладнані навчальні аудиторії ХДАЕУ, наявність технічних засобів навчання, комп'ютерна підтримка навчального процесу, сучасна наочність сприяють реалізації «золотого правила» дидактики: використанню методів ілюстрації, демонстрації, якісному проведенню практичних робіт, організації плідної навчально-дослідної та науково-дослідної роботи.

Для проведення лекційних занять використовуються такі методи навчання: пояснювально-ілюстративний метод; частково-пошуковий, або евристичний метод.

При викладанні практичних та лабораторних занять використовуються: репродуктивний метод – розв'язування задач вивченого матеріалу на основі зразка або правила; частково-пошуковий - це організація активного пошуку розв'язання окремих задач під керівництвом викладача і його вказівок; евристична бесіда - перевірений спосіб активізації мислення, спонукання до пізнання; дослідницький метод - здобувачі вищої освіти самостійно розв'язують задачі за темами практичних занять дисципліни.

Самостійна робота застосовує: пояснювально-ілюстративний метод - здобувачі вищої освіти здобувають знання з навчальної або методичної літератури, через електронний посібник у «готовому» вигляді; дослідницький

метод.

11. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Використовують наступні методи контролю: усний, письмовий, комбінований, дискусійний.

Форми контролю, які використовуються:

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача до виконання конкретної роботи. Усний контроль – опитування на лекції, практичному занятті. Письмовий контроль – перевірка розв'язку задач практичного заняття, контрольна робота. Вимоги та методи до поточного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, тощо. Оцінювання знань здобувачів на основі поточного контролю відбувається: а) способом перевірки систематичності та активності роботи здобувача над вивченням програмного матеріалу курсу протягом семестру; б) способом виконання завдань самостійної роботи здобувача. Проміжна атестація має визначити рівень знань здобувача з програмного матеріалу змістової частини (рейтингова оцінка із змістової частини), отриманих під час усіх видів занять і самостійної роботи. Контрольні роботи, що виконуються під час самостійної роботи здобувача, – це індивідуальні завдання, які передбачають самостійне виконання здобувачем певної практичної роботи на основі засвоєного теоретичного матеріалу.

Поточний підсумковий контроль: екзамен

Проміжний контроль з дисципліни «Фінанси» включає оцінювання результатів самостійного вивчення теоретичного та практичного матеріалу.

Основні методи контролю знань здобувачів:

за окремою змістовою частиною:

- усна перевірка (опитування, розв'язання проблемних ситуацій тощо) на практичних заняттях (15 занять × 1 бал = 15 балів);
- тестова перевірка за темами дисципліни (12 тем × 1 бал = 12 балів);
- практична перевірка - розв'язання завдань (21 бал);
- захист рефератів, доповідей (1 робота × 2 бали = 2 бали);
- до 10 додаткових балів за участь у неформальній освіті, участь у конференціях, проходження стажування тощо.

Поточний контроль: загальна (максимальна) сума балів за змістові частини – 50; загальна (максимальна) сума балів, з урахуванням додаткових балів - 60.

Здобувач вищої освіти може бути допущений до екзамену, якщо він має позитивні оцінки за підсумками кожної із змістових частин.

Підсумковий контроль: екзамен – загальна сума балів – 40.

Максимальна кількість - 100 балів.

Опитування є один із способів обліку знань. Критерії оцінювання відповідей:

- повнота і правильність відповіді;

- ступінь усвідомлення та розуміння вивченого;
- повне і правильне викладення (оформлення) відповіді.

Оцінка «5» (відмінно) – 1 бал – ставиться, коли вивчений матеріал засвоєний у повному обсязі, здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня володіє необхідними знаннями і вміннями. Відповіді здобувача вищої освіти демонструють глибоке розуміння матеріалу, правильне застосування знань і умінь, необхідних для відповіді, не містять істотних помилок. Здобувач точно формулює думки і обґрунтовує їх послідовно, логічно викладає матеріал, виявляє вміння ілюструвати теоретичні знання, аналізує, наводить приклади і розв'язує проблемно-практичні ситуації, робить висновки.

Оцінка «4» (добре) – 0,75 бали – ставиться, коли здобувач вищої освіти володіє необхідними знаннями і вміннями (вимоги, що й на оцінку відмінно), проте у засвоєнні навчального матеріалу мають місце незначні прогалини і окремі неточності. Відповіді здобувача виявляють розуміння матеріалу, правильне застосування знань і умінь, необхідних для відповіді, але містять окремі помилки і невеликі неточності. При викладенні матеріалу допускається деяка непослідовність, незначні неточності у формуванні думок.

Оцінка «3» (задовільно) – 0,5 бали – ставиться, якщо здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня володіє знаннями і вміннями з дисципліни, але вони носять розрізнений характер, знання недостатньо глибокі, а вміння проявляється слабо. У засвоєнні навчального матеріалу мають місце суттєві неточності. Відповіді не глибокі, містять істотні помилки, у тому числі у висновках, аргументація слабка.

Оцінка «2» (незадовільно) – 0-0,37 бали – здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня розв'язує завдання без належного теоретичного обґрунтування результатів, рішення має суттєві помилки, зовсім не розв'язує завдання або невірні.

Виконання тестових завдань. Тематичний тест складається з 10 завдань за правильне виконання яких здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня отримує 1 бал. Одне правильно виконане тестове завдання має вагу в 0,1 бали.

- Оцінка «5» (відмінно) – 0,9-1 бал.
- Оцінка «4» (добре) – 0,6-0,8 бали.
- Оцінка «3» (задовільно) – 0,3-0,5 бали.
- Оцінка «2» (незадовільно) – 0-0,2 бали.

Виконання і захист доповідей. Критеріями оцінювання реферативних робіт є повнота розкриття теми, висвітлення сучасного стану та перспективних змін об'єкта дослідження, дотримання логіки та послідовності викладу, якісне оформлення доповіді з дотриманням вимог вищої школи, володіння матеріалом обраної теми при презентації реферату. Максимальна кількість балів за доповідь з її захистом – 4 бали.

Оцінка «5» (відмінно) - 4 бали, якщо:

- тема реферату актуальна та відзначається практичною спрямованістю;
- у роботі здійснено ґрунтовний аналіз усіх аспектів проблеми;
- використано сучасні джерела, у тому числі періодичні видання, монографії, які дають змогу висвітлити теоретичні й прикладні аспекти теми;

- матеріал роботи добре структурований, логічно викладений та побудований на конкретному прикладі;

- висновки відповідають завданням роботи, свідчать про реалізацію мети дослідження;

- рекомендації є обґрунтованими та мають практичну значущість;

- роботу оформлено з дотриманням встановлених правил.

Оцінка «4» (добре) – 2,25-3,5 бали, якщо:

- тема реферату актуальна;

- у роботі здійснено аналіз основних аспектів проблеми;

- використано джерела, які дають змогу розкрити теоретичні й прикладні аспекти теми;

- матеріал роботи структурований, логічно викладений та побудований на конкретному прикладі;

- висновки відповідають завданням роботи;

- рекомендації мають практичну спрямованість;

- оформлення роботи в цілому відповідає встановленим правилам.

Оцінка «3» (задовільно) – 1,5-2 бали, якщо:

- здійснений здобувачем вищої освіти першого (бакалаврського) рівня теоретичний аналіз не повною мірою відповідає темі, меті і завданням дослідження;

- використані джерела не дають можливості повністю розкрити проблему;

- висновки не повністю відповідають завданням роботи;

- рекомендації недостатньо обґрунтовані;

- робота в цілому оформлена згідно з правилами, але є певні недоліки.

Оцінка «2» (незадовільно) – 0-1 бал, якщо:

- здійснений здобувачем вищої освіти першого (бакалаврського) рівня аналіз не відповідає темі, меті і завданням дослідження;

- у змісті реферату не аналізується об'єкт дослідження, певні положення не ілюструються (в т.ч. таблицями, графіками тощо).

- здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня не використовував необхідні літературні, нормативні джерела і статистичні дані;

- висновки не відповідають завданням роботи;

- оформлення роботи не відповідає встановленим правилам.

12. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ З ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСИ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН»

(підсумковий контроль - екзамен)

Поточне тестування та самостійна робота												
Змістова частина 1				Змістова частина 2								захист доповідей
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	
3	3	3	4	4	4	4	4	4	5	5	5	2

Разом: поточне тестування та самостійна робота	Додаткові бали	Підсумковий контроль (екзамен)	Сума
50	10	40	100

T1, T2 ... T15 – теми змістових частин

Додаткові бали – за представлення результатів науково-дослідних робіт на конференціях, участь у неформальній освіті (професійних курсах, тренінгах, вебінарах; громадській освіті; професійному стажуванні; онлайн освіті тощо).

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності/Local grade	Оцінка ЄКТС grade		Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Excellent	відмінно
82-89	B	Good	добре
74-81	C		
64-73	D	Satisfactory	задовільно
60-63	E		
35-59	FX	Fail	незадовільно
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Для освоєння навчальної дисципліни «Фінанси зарубіжних країн» розроблено:

1. Презентації лекцій.
2. Методичні рекомендації до практичних занять.
3. Методичні рекомендації для самостійної роботи здобувача.

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Карлін М. І., Проць Н. В. Фінанси зарубіжних країн : конспект лекцій для студентів заочної форми навчання за скороченою формою навчання. Луцьк: Вежа-друк, 2022. 103 с.

2. Фінанси: Навчальний посібник: експрес курс / [Волохова І. С., Шикіна Н. А., Волкова О. Г. та ін.] за заг. ред. Волохової І. С. Харків: Видавництво «ПромАрт», 2018. 262 с.
3. Карлін М. І. Фінанси зарубіжних країн. Київ: Кондор, 2021. 364 с.
4. Бюджетна система : підручник / за ред. д. е. н., професора В. Г. Дем'янишина, д. е. н., професора О. П. Кириленко та д. е. н., професора З. М. Лободіної. Тернопіль : ЗУНУ, 2020. 624 с.
5. Фінанси : навчальний посібник / О. В. Гаврильченко, О. П., Полтініна, О. Є. Найдено та ін. ; за заг. ред. І. В. Журавльової. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 342 с.
6. Береславська О. І. Міжнародні розрахунки та валютні операції : навч. посіб. Ірпінь : Університет ДФС України, 2019. 368 с.
7. Бюджетна система : підручник / за ред. д. е. н., професора В. Г. Дем'янишина, д. е. н., професора О. П. Кириленко та д. е. н., професора З. М. Лободіної. Тернопіль : ЗУНУ, 2020. 624 с.
8. Бюджетна система України: навчальний посібник в схемах і таблицях / С. В. Качула, Г. Є. Павлова, Л. В. Лисяк, Добровольська О.В., Л. І. Катан. Дніпро: Монолит, 2021. 332 с.
9. Бюджетна система: тенденції розвитку / В.М. Мазярчук та ін.; під ред. В.М. Мазярчука. Київ: «ФОП Лопатіна О.О.», 2019. 384 с.
10. Гордей О. Д., Биховченко В. П., Ковальчук А. М. Державні цільові фонди : навч. посіб. Ірпінь : УДФСУ, 2020. 349 с.
11. Гребельник О. П. Основи зовнішньоекономічної діяльності : підручник. Ун-т держ. фіск. служби України. Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2019. 409 с.
12. Грінько І. М. Міжнародні фінанси : навч. посіб. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 109 с.
13. Гудзь Ю.Ф. Конспект лекцій з дисципліни «Грошово-кредитні системи зарубіжних країн»: для студ. ступінь бакалавр / М-во освіти і науки України, Донец. нац. Унт економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського. Кривий Ріг. 2020. 241 с.
14. Фінанси зарубіжних країн: навчальний посібник / [Кізіма Т. О., Кравчук Н. Я., Горин В. П. та ін.]; за ред. О. П. Кириленко. Тернопіль: Економічна думка, 2013. 287 с.
15. Роль Японії у сучасному світі: збірник наукових праць. За заг. ред. канд. іст. наук., доц. В. О. Шведа. К.: Державна установа «Інститут всесвітньої історії НАН України», 2022. 240 с.
16. Мицак О. В. Міжнародні фінанси : навч. посіб. / О. В. Мицак, Т. Я. Андрейків, І. Р. Чуй. – Львів : Вид-во Львів. торг.-екон. ун-ту, 2020. 195 с.
17. Сидорович М. Муніципальні фінанси: навч. Посібник. Київ: НаУКМА, 2021 68 с.

Додаткова

18. Карлін М. І. Фінансові системи країн Америки. Тернопіль: Богдан, 2011. 300 с.

19. Карлін М. І., Івашко О. А. Фінансові системи країн Африки. Луцьк: Терен, 2012. 220 с.
20. Карлін М. І., Івашко О. А. Фінансові системи Австралії, країн та залежних територій Океанії. Луцьк: Терен, 2012. 180 с.
21. Карлін М. І., Липовський І. П. Фінансові системи зарубіжних країн: країни БРІКС (Бразилія, Росія, Індія, Китай, Південно-Африканська Республіка). Луцьк: Терен, 2013. 360 с.
22. Карлін М. І. Світові офшорні центри. Київ: Кондор, 2015. 424 с.
23. Карлін М. І. Податкові системи зарубіжних країн. Київ: Кондор, 2018. 368 с.
24. Кізима Т. О., Кравчук Н. Я., Горин В. П. [та ін.]. Фінанси зарубіжних країн: навчальний посібник; за ред. О. П. Кириленко. Тернопіль: Економічна думка, 2013. 287 с.
25. Кліматичні фінанси: кол. моногр.; за заг. ред. М. І. Карліна. Луцьк: Вежа-Друк, 2017. 184 с.
26. Крисюк Л.М., Куликов Д.В., Чебанова А.І. Аналіз економічної стратегії розвитку Японії. *Економіка і суспільство*. 2017. Вип. 8. С.169-173.
27. Руденко Ю.М., Токар В.В. Фінансові системи зарубіжних країн : аналітичні вправи практикум. Київ: КНЕУ, 2013. 217 с.
28. Миргородська Л.О. Фінансові системи зарубіжних країн : навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2008. 320 с.
29. Фінансовий ринок Німеччини. URL : <http://www.globfin.ru/articles/finsyst/german.htm>
30. Фінансовий ринок Японії URL : <http://www.globfin.ru/articles/finsyst/japan.htm>
31. Фондовий ринок США. URL : http://ekonomyks.ru/01/09/1_fondovyiy_rynok_ssha.php
32. Цзяньго Сюй, Яохуэй Чжао Міська пенсійна система в Китаї: реформи та проблеми. URL : <http://www.inliberty.ru/library/study/2387/>

Основні нормативно-правові акти

1. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР. (поточна редакція від 01.01.2020). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
3. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>
4. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р., № 436-IV. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua>.
5. Про банки і банківську діяльність. Закон України № 2121-III від 07.12.2000 р. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua> .

Інформаційні ресурси

6. Офіційний сайт Верховної ради України URL: <http://rada.gov.ua/>.
7. Офіційний сайт Міністерства фінансів України URL: <https://mof.gov.ua/uk>
8. Офіційний сайт Міністерство економіки України URL: <http://www.me.gov.ua>
9. Офіційний сайт Національного банку України URL: <https://bank.gov.ua5>.
10. Офіційний сайт Асоціації українських банків URL: <https://aub.org.ua>
11. Офіційний сайт Державної податкової служби України URL: <https://tax.gov.ua/>
12. Офіційний сайт Державної казначейської служби України URL: <www.treasury.gov.ua>
13. Офіційний сайт Держкомстату України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
14. Національна комісія з регулювання ринків фінансових послуг URL: <https://www.nfp.gov.ua>
15. Сайт Інституту бюджету та соціально-економічних досліджень URL: <www.ibser.org.ua>
16. Електронна версія газети «Цінні папери України» URL: http://www.finmarket.info/securities_paper/
17. Федеральне міністерство фінансів Німеччини URL : <http://www.bundesfinanzministerium.de/Web/DE/Home/home.html>
18. Центральний банк Німеччини URL : http://www.bundesbank.de/Navigation/EN/Home/home_node.html .
19. Центральний банк Франції URL : <http://www.banquefrance.fr/en/home.html>.
20. Центральний банк Швеції URL : <http://www.riksbank.se/en/>.
21. Центральний банк Японії URL : <http://www.boj.or.jp/en/index.h>
22. Офіційний сайт Міністерства фінансів Польщі України. URL : <https://www.mf.gov.pl/ministerstwo-finansow/dzialalnosc/finanse-publiczne>